



FELANITX

Semanario de intereses locales

Año XLVIII

Núm. 2356

Teleclub
Me C. Petra, 9
«Cl» SANT JOAN

Sábado de 23 julio
de 1983

Precio: 30 Ptas.

Director: Bartolomé A. Pou Jaume

Redacción y Administración: Mayor, 25. Tel. 580160



Depósito Legal, P.M. 351-1959

Impreso en Editorial «Ramon Llull» - FELANITX

La Premsa Forana amb el President Cañellas

Dimecres dia 13, el President del Govern Balear Gabriel Cañellas, va convocar a Inca als representants de la Premsa Forana, per tal de prendre contacte amb aquests mitjans de comunicació dels pobles de l'illa.

El president de l'Associació Santiago Cortès presentà els periodistes i agrai el gest i l'interès del President Cañellas vers la premsa comarcal.

El Sr. Cañellas explicà el motiu de la convocatòria i tot ressaltant la tasca que du a terme la nostra premsa, assegurà que el govern autonòmic la

tendria molt en compte. Digué que esperava la seva col·laboració i també la seva crítica, per tal de tenir coneixença de la problemàtica de tots els sectors de la societat balear. Per últim va prometre que el seu govern escoltaria la problemàtica que pogués afectar a la nostra premsa i des del seu angle tractaria de resoldre-la en la mesura de les seves possibilitats.

El President dirigí també unes paraules de felicitació al nostre setmanari pel motiu del centenari de la Premsa a Felanitx.

Felicitacions pel centenari

La setmana passada, ja tancada l'edició, vàrem rebre una tarja del President de l'Associació de Premsa Forana, Santiago Cortès, el text de la qual ens plau reproduir:

«Davant el primer centenari de la Premsa a Felanitx, en nom de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca vos envii la més expressiva felicitació, encoratjant-vos a seguir aquesta tasca en benefici del poble de Felanitx i de tota Mallorca.»

Santiago Cortès

El Conseller d'Educació i Cultura de la Comunitat Autònoma de les

Illes Balears ens va trametre dimarts passat un telegrama, el text del qual reproduïm tot seguit:

«Permeteu-me Sr. Director fer-vos present el testimoniatge de la meua felicitació més sincera amb motiu del centenari del vostre setmanari. Crec que la labor en pro de la informació i de la cultura de les nostres illes, constitueix un exemple que tots nosaltres hauríem d'assumir i reconèixer. A la seva disposició. Salutacions cordials.

Francesc Gilet, Conseller d'Educació i Cultura.»

Recordant un temps passat

Per Joan Maimó

L'origen de la premsa local a Felanitx es perd dins la boira del temps. Ara fa cent anys que els nostres avantpassats, per tal de proporcionar noves sobre la indústria, el comerç i l'agricultura, començaren una tasca que no s'ha acabada encara.

Era el dia memorabla de la festa de Santa Margalida de 1883 quan, baix la direcció de D. Miquel Obrador (Pollença), sortia a llum el primer número d'«EL FELANIGENSE», setmanari «de interessos locals y materials».

Si bé és ver que el seu prestigi fou remarcable i que durant cert temps fou el degà de la premsa mallorquina, al llarg dels anys i del camí passà per diferents vicissituds. Malgrat els entrebancs la illusió, la fe i l'esperança del setmanari no defallien i setmana rera setmana obria ses portes de tinta en ampla a tots els felanitxers.

Amb els desitjos de contribuir a l'estímul i intensificació de la nostra llengua, en temps de la república i sota la direcció de D. Pere A. Reus, sa capçalera fou traduïda i a les seves planes la llengua vernacle hi trobava sempre una acollida amatent.

Per aquelles saons, atret per l'art d'imprimir i amic de la família Reus, molts de moments de les hores lliures els passava a la «Tipografia Felanigense» al carrer de Rocaboira, on em delectava veient la destresa del cap de tallers, l'amo En Miquel Pujadas (Matgina), en compondre les galerades del Felanitxer i el gust i mestria que posava en la compaginació l'impressor En Miquel Obrador (Sastre), antic propietari de «La Milagrosa»; Bartomeu Segura era el

minervista i sovint anava de bromes, em deia: «Està fet de jo, Joannet, per molts de doblers que tingués mai no podria viure esquena dreta». Els aprenents, bons mestres avui, eren En Pep Llopis i En Biel Binimelis.

«El Felanitxer» moria silenciosament el vint de juliol, festa de Santa Margalida de 1936, al cinquanta-tres anys justs, dia per dia.

L'actual «FELANITX», aparegut l'any 1935, a conseqüència de la guerra civil i de l'escassetat general del moment, tingué una minyonia atzarosa. Cada vuit dies es repetia el miracle de la seva supervivència, ja que les múltiples dificultats de tota casta es perllongaren més de la compte. Bé amb paper d'estrassa gruixat i de color gris o bé satinat vert, blanc o groc tant se val, no perdé l'esperit de continuïtat i des de llavors, ja normalitzat, cada setmana visita puntualment les nostres llars i s'estén per tots els indrets, que arreu del món hi ha felanitxers, portant-los la nova desitjada, l'esdeveniment inesperat, la sentor de la terra enyorada.

Acabada la nostra guerra fou quan vaig establir contacte més que freqüent quasi diari, amb el «Felanitx» i amb el seu director, l'enyorat i estimat amic En Sebastià Pou, pare d'En Bartolo. Era de tracte obert i simpàtic, d'una bonhomia i senzillesa extraordinàries. Quantes hores m'hauré passat dins l'Editorial! Com a altres felanitxers que contem els anys per cavallons, em donà l'oportunitat de publicar les primeres expressions literàries.

També vaig fer una bona amistat amb Don Miquel Bordoy l'historia-

Unes reformes circulatòries

Des de fa dues setmanes, l'Ajuntament ha escumés una mena d'assaig entorn a la circulació, suposam que amb el propòsit d'introduir reformes, el si hem de dir veritat no ha estat molt ben rebut en certs sectors, sobre tot per part dels conductors. Unes senyalitzacions provisionals han proliferat per molts d'indrets de la població, creant situacions de desconcert.

És evident que l'ordenament de la circulació rodada necessita sovint de correccions i adaptacions a les exigències sempre en augment de la circulació, però no creim el sistema més adient sia el de fer proves pel mig dels carrers canviant direccions d'ací per allà.

Un plànol de la població, per una

persona mitjanament entesa en la matèria, serveix amb escriu per a plantejar-se tota casta de possibilitats en matèria de circulació.

Dimars el President Cañellas visitarà Felanitx

Ja avançarem a l'edició anterior la data de la visita del President del Govern Autònom Gabriel Cañellas a Felanitx. Avui podem confirmar-la —serà el dimarts dia 26— i afegir que el Sr. Cañellas arribarà prop de les 7 de l'horabaixa i a més de la nostra població visitarà Ca's Concos, S'Horta i Portocolom.

dor local i col·laborador assidu i que firmava sovint amb el pseudònim de Tàcito.

De tots és sabuda la gran amistat que m'unia amb Mossèn Bartomeu Barceló el Missioner Lullia de la Santa Poesia que signant amb el seu nom o bé amb el d'Helenufilo, en vers i en prosa deixava constància de la seva desbordant inspiració i del seu amor a Felanitx.

No puc deixar d'esmentar, igualment, al dentista Ticoulat, l'home de ment lúcida i de paraula escalfada, d'on brotava sempre el just mot de finidor, la sentència aguda, la fina ironia i l'observació penetrant, que amb el pseudònim de Fotón publicàrem, en col·laboració, una garba d'articles que varen promoure animades discussions entre la joventut intel·lectual d'aquells moments. Ell hi posava la part científica i jo malavejava donar-los forma.

En Bernat Vidal, l'apotecari de Santanyí que tan encarnada duia l'estimació del parlar matern, En Sebastià Mestre el jove poeta que tant

se podia esperar d'ell, En Tomeu Obrador, Gerrer, el tio Toni, Es Sastre, el Mestre Rigo que se li va despartar la vena poètica i col·laborava amb versos de caire camperol, En Mateu Oliver Capó, En Bartolo Sagrera, En Roberto Miró (Jo Mateix) que contribuïa amb versos plens d'agudeses i de gràcia, tots ells, ai Déu! que prestigiaren de debò les pàgines de «FELANITX», escrigueren sa darrera missiva i gaudeixen de la seva pau.

És un deure d'estricta justícia l'agrair als qui protagonitzaren i protagonitzen l'esforç esmerçat durant aquests cent anys envers de la premsa local. Ens han ajudat a informar-nos dels nostres antecedents, ha fet possible que els felanitxers ens adonem que la trajectòria del nostre poble és talment una cursa de re'leus.

Sortosament el «FELANITX», amb el pretigi d'una història secular, està en bones mans. La tasca continua. Que per molts anys vagi atiant el caliu del fogar casolà per bé de la cultura i del nostre poble.

FELANITX

Semanario de intereses locales



PRECIO DE SUSCRIPCION

Semestre 765 Ptas.
Provincias 825

agenda

SANTORAL

D. 24: Sta. Cristina
L. 25: Santiago el Mayor
M. 26: S. Jaume
M. 27: S. Pantaleon
J. 28: Sta. Catalina Thomàs
V. 29: Sta. Marta
S. 30: S. Abdón

LUNA

L. llena el 25

COMUNICACIONES AUTOCARES

Felanitx - Palma por Porreres:
A las 6,45 (excepto sábados), 8,
10, 14 y 17,45 h.
Domingos y festivos, a las 8,
14 i 19 h.

Palma - Felanitx: A las 9,30,
13, 16 y 19,30 h.
Domingos y festivos, a las 9,30,
16 y 20,30 h.

**Felanitx - Palma por Campos
y Llucmajor:** A las 8 y 14 h. Domingos
y festivos, a las 8 y 19 h.

Palma - Felanitx: A las 12,30 y
19 h. Domingos y festivos, a las
9,30 y 20,30 h.

Felanitx - Porto Colom: A las
7, 8,45, 11, 14,15, 17,30, y 20,30 h.
Domingos y festivos, a las 7, 9,
11, 12,30, 15,30, 17,30 y 20,30 h.

Porto-Colom - Felanitx: A las
7,30, 9,15, 13 y 16 h. (todos ellos
enlazan con Palma), 19 y 21 h.
Domingos y festivos, 7,30 (-Palma),
9,30, 11,30, 13 (-Palma),
16, 18,15 (-Palma) y 21 h.
9,30 y 20,30 h.

Felanitx - Cala Murada: Sólo
domingos, a las 8 y 12,30 h.

Cala Murada - Felanitx: Sólo
domingos, a las 9 y 13 h.

Felanitx - Cala d'Or: Diario a
las 6'30 y 17'15. Domingos uno
más a las 11'15 h.

Cala d'Or - Felanitx: Diario a
las 7'30 y 18'. Domingos y festi-
vos, a las 7,30, 12,30 y 18,30 h.

Médico para mañana:

Servicio de Urgencia:
C. Mateo Obrador, 23
Tel. 580254

Farmacias de turno:

Sábado y domingo:
Catalina Ticoulat.
Lunes: Catalina Ticoulat.
Martes: Francisco Piña
Miércoles: Miquel-Nada.
Jueves: Amparo Murillo
Viernes: Amparo Murillo

TELEFONS D'INTERÈS

Policia Municipal 580051
Guàrdia Civil 580090
Bombers 581717
Funerària 580448 - 581144
Ambulàncies 581715

Ayuntamiento de Felanitx

Extractos de los acuerdos que se formulan en cumplimiento del art. 8.2 de la Ley 40/1981 de 28 de Octubre, a efectos de su remisión al Consell General Interinsular y al Gobierno Civil de su pu publicación en el tablón de edictos de esta Casa Consistorial y en las carteleras públicas y de su posible inserción en la prensa y en el Boletín Oficial:

El Excmo. Ayuntamiento Pleno, en sesión extraordinaria celebrada el pasado día 27, tomó los siguientes acuerdos; con asistencia de todos los miembros de la Corporación.

Fue aprobada el acta de la sesión anterior.

Se acordó ejercitar la opción prevista en el apartado 4.º del escrito-circular de la Delegación de Hacienda de fecha 13 de junio, a fin de que en el presente ejercicio las Contribuciones Territoriales, Rústicas, Pecuaria y Urbana y las Licencias Fiscales se recauden por el procedimiento y órganos recaudadores con que actualmente se realizan.

Se acordó convocar subasta pública para la contratación de las obras del 2.º Sector del Proyecto de Mejora del Alcantarillado de Felanitx (1.ª Fase), así como aprobar el Pliego de Condiciones que ha de servir de base para la adjudicación de la contrata.

Se acordó la concesión de subvenciones de crédito en el vigente Presupuesto de Inversiones con cargo a los mayores ingresos recaudados.

Fue definitivamente adjudicado a D. Bartolomé Sureda Binimelis el concurso para la prestación del servicio de cuidado, vigilancia y limpieza del Parque Municipal de «La Torre».

El Sr. Alcalde dió cuenta de la próxima inauguración del Servicio de Urgencias de la Seguridad Social.

Se acordó facultar al Sr. Alcalde para otorgar la escritura pública de cesión gratuita en favor de este Ayuntamiento de los terrenos de propiedad de D. Francisco y D. Manuel Tejedor Berga destinados a zona verde según el Proyecto de Obras de Urbanización en el sector del cruce de la carretera de Felanitx a Porto-Colom y Avda. Tamarells.

Se dió cuenta de la contratación de conjuntos y artistas para las Verbenas de San Agustín.

Se acordó la adquisición de banderolas españolas y mallorquinas para el engalanado de las vías públicas durante las Ferias y Fiestas de San Agustín.

Se acordó adquirir una mesa, siete armarios, un archivador, tres sillones y dos sillas para amueblar adecuadamente la Oficina Municipal de Urbanismo.

Se acordó que este Ayuntamiento tome a su cargo el importe del presupuesto de reparación de la ambulancia matrícula PM-104.709, de propiedad de la Mútua Felanigense, que resultó seriamente averiada en accidente al ser usada por este Ayuntamiento en un servicio de conducción de urgencia, presupuesto que asciende a la cantidad de 50.671 pesetas,

con la condición de que la Mútua Felanigense acepte la devolución del vehículo y certifique que lo recibe en buen estado, quedando así definitivamente zanjadas las relaciones entre la Mútua Felanigense y el Ayuntamiento en cuanto a la ambulancia.

Se acordó pedir al Servicio Hidráulico de Baleares el plazo en que redactaría el proyecto técnico de emisario submarino de Cala Ferrera, así como pedir al Consell Insular de Mallorca la confección del proyecto y su inclusión como obra importante en el Presupuesto de 1984.

Se dió cuenta de la sentencia recaída en el Contencioso entablado por D. Tomás Nicolau Bordoy en reclamación de los beneficios de la amnistía, acordándose su cumplimiento.

Se acordó aplicar al Sr. Tomás Nicolau Bordoy el grado cuatro de la Ley 108/63 y el coeficiente retributivo 1'5.

Felanitx, a 30 de junio de 1983.

El Secretario,

Guillermo Juan Burguera

El Alcalde,

Pedro Mesquida Obrador

ANUNCIO

Aprobado por el Ayuntamiento en sesión celebrada el día 4 de los corrientes el proyecto de Ordenanza reguladora de los servicios urbanos e interurbanos de transporte en automóviles ligeros, a efectos de lo dispuesto en el artículo 109 de la Ley de Régimen Local, se somete a información pública por plazo de 15 días hábiles, durante los cuales podrá examinarse el expediente en la Secretaría de este Ayuntamiento de Felanitx y formularse alegaciones.

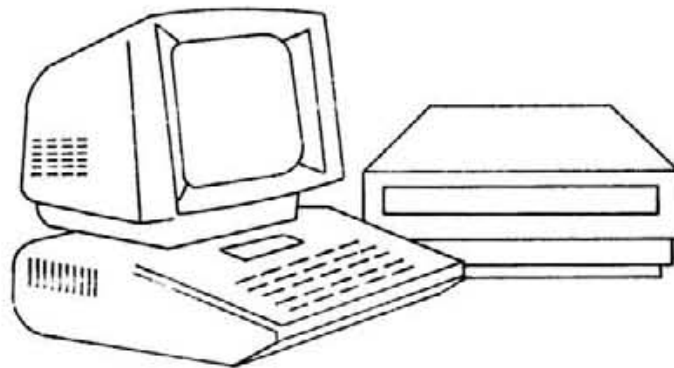
Felanitx, a 12 de julio de 1983.

El Alcalde,

Fdo.: Pedro Mesquida Obrador

VENDO 2 SOLARES de 333 m2. en C. Progreso. A 5.500 pts. m2.
Inf.: C. Proissos, 28 - A - Tel. 581565

INTERESA PERSONA con vehículo propio para autoventa a comisión.
Razón: Tel. 581697.



OYSSA

C. Pio XII, 18
Tel. 554382
MANACOR

DISTRIBUIDOR DE LOS ORDENADORES

Data General XEROX FACIT apple

Antes de comprar un ordenador consúltenos

En Felanitx infórmese en «CAVALLETS»

Se vende piso en Porto-Colom

en C/. Cristóbal Colon, 1 - 2.º

A pagar el 50% al contado.
Resto, 20 años.

Informes: Tel. 581231

Se vende piso en Cala Marçal

Junto playa

A pagar 50% al contado. Resto 20 años
Informes: Tel. 581231

Notes breus per a la història de la premsa periòdica a Felanitx

per Germà Coll Mesquida

II. ALTRES PUBLICACIONS. — Si ens hem entretingut tant parlant de *El Felanigense* és perquè, realment, el tema ho demana, però no fou l'únic periòdic que aparegué a la nostra ciutat. En tornarem parlar, però ens interessa pegar una ullada a altres publicacions que tingueren una vida molt més curta.

El 6 de febrer de 1890 apareix el primer número de *El Eco de Felanitx*, setmanari que duia el subtítol de *Organo del Partido Republicano*. Així, idò, ens trobam ara davant una publicació declaradament política. El partit republicà, no és que a Felanitx fos molt nodrit, però aixímateix disposava d'un local social bastant capaç on, per espai de molts d'anys, s'aplegaren els membres del partit sota la mirada llunyana dels prohoms de la primera república, els retrats dels quals decoraven les parets del local. Aquest petit grup tingué prou empenta per a editar per espai d'uns mesos el setmanari esmentat, que tingué, però, una vida molt breu perquè el darrer número es publicà el 26 de juny de 1890, havent-ne sortits en total vint-i-un. Es publicava els dijous i s'imprimia a la «Tipografia Felanigense» de don Bartomeu Reus. Durant el seu brevíssim curs, *El Eco de Felanitx* tingué dos directors, que foren successivament: don Ponciano Aguiló i don Pere Rosselló.

La curta carrera d'aquell setmanari ha fet que se'n conservin poquíssims exemplars i que els que queden, autèntiques peces de museu, no siguin suficients per a donar-nos-ne una idea acabada. L'estructuració del contingut és també molt regular i es distribueix entre una part, diquem-ne doctrinal, on es publiquen articles de caire polític, una secció literària, una de notícies generals i una altra d'informació local. En els pocs números que hem pogut consultar, tots els articles van sense firma, cosa que fa sospitar que el cos de redacció era molt reduït i que les planes del setmanari es nodrien en gran part de textos copiats d'altres publicacions, encara que *El Eco de Felanitx* no ho faci constar expressament.

Periòdic completament oposat a l'anterior fou *La Tradición*, *semanario jaimista* com resava el subtítol. Com el republicanisme, els ideals de *Dios, Patria y Rey*, a Felanitx no tingueren un nombre gaire crescut d'adeptes, i *La Tradición* només en certs aspectes es pot considerar una publicació felanitxera. Foren aquests el fet d'imprimir-se durant bona part del seu curs a la nostra ciutat, a la impremta de don Bartomeu Reus —per més que els números fossin datats a Palma— i que don Miquel Bordoy Oliver, cap del carlisme local, fos el redactor més constant i regular i el que dugué quasi tot el pes que comporta treure al carrer una publicació d'aquest tipus. *La Tradición* tenia un ritme setmanal d'edi-

ció; el primer número aparegué el 25 d'octubre de 1912, i el darrer el 28 de març de 1919. En va ésser director don Bartomeu Sitjar i hi col·laborava també don Joan Obrador.

Una altra publicació, aquesta íntegrament felanitxera, i que sortia també a principis de segle, fou *Santucri*, *semanario de información*, com aclaria el subtítol. Va tenir una vida brevíssima. El primer número aparegué el 3 d'abril de 1915, i el darrer el 7 de juliol del mateix any. S'estampava a la *Tipografia Ferret*, establerta al carrer de la Plaça, avui Calvo Sotelo. Sembla que el director va ésser don Pere Matas Fiol.

III. PRUIJA PERIODÍSTICA. — Els anys d'activitat periodística més intensa a la nostra ciutat foren els de la segona república, especialment el 1933, en el qual els felanitxers podien llegir tres setmanaris editats a Felanitx i que eren: *El Felanitxer*, *Maculí* i *Pedra Foguera*.

El Felanitxer no és altre que *El Felanigense*, convertit ja en degà de la premsa mallorquina. Realment, i malgrat un canvi tan considerable com és l'ús absolut del català des del títol fins al peu d'impremta, és el mateix periòdic, car continua la numeració de *El Felanigense* i amb els mateixos trets. Durant tota la seva història el setmanari havia estat una publicació bilingüe, amb un predomini molt marcat del castellà, que havia esdevingut total els anys de la Dictadura de Primo de Rivera. L'any 1931, l'Associació per la Cultura de Mallorca es fa càrrec de l'edició del setmanari, el qual, des que el Círcol Recreatiu abandonà aquesta tasca l'any 1926, havia duit una vida una mica llanguida. Els textos redactats en català són ara els més abundants, fins que l'any 1933 es publicà íntegrament en la nostra llengua. El director d'aquesta nova etapa fou don Pere A. Reus Bordoy i s'imprimí fins el 14 d'agost del 1936 quan, després d'un historial de 53 anys, i arribat al número 2.771, finí víctima de les circumstàncies per les quals travessava el país.

Quant al caràcter del setmanari hem de repetir el que hem dit abans: continua essent informatiu, literari i apolític en el sentit de no ésser portantveus de cap dels partits als quals la Constitució Espanyola reconeixia existència legal. Ara bé bona part dels seus col·laboradors eren homes d'esquerra i la seva ideologia raspua adesiara a les planes del setmanari. Aquesta línia de conducta no agradava a quasi ningú. Els elements de dreta trobaven partidista *El Felanitxer* i els d'esquerra l'hi trobaven massa poc. La política estava molt envinagrada i les posicions s'havien radicalitzat. Els qui militaven a cada un dels dos extrems volien una premsa pròpia, doctrinària i combativa ensems, i que fos expressió de llur ideari polític. Aquestes circumstàncies foren les que donaren lloc a

l'aparició de dues noves publicacions de curta durada, que varen ésser *Maculí* i *Pedra Foguera*.

El primer número de *Maculí* sortí al carrer el 14 de gener de 1933. Era setmanari i s'imprimí a la Tipografia Rosselló de Porreres, fins que el 20 de maig començà a imprimir-se a la Tipografia d'Obrador i Nicolau, i el 15 de setembre de l'any següent a l'Editorial Ramon Llull, establerta poc abans. Duia el subtítol de «*Periòdic Felanitxer*» i fou una publicació bilingüe per més que predominaven els textos en castellà.

El nou setmanari va néixer com a portantveus d'un grup de persones disconformes amb la conjuntura política del moment, però no vol tampoc que el tinguin simplement com un periòdic de dreta i, en un article editorial del primer número afirma que no és de dreta, ni d'esquerra, ni de centre. Al número 6 es qualifica ell mateix de periòdic *satírico-humorístico*. A pesar que hi sonvintegen els comentaris sobre política nacional, en desacord amb l'actuació del govern central del país, *Maculí* tingué un caire localista molt marcat, i la seva crítica es refereix a l'àmbit ciutadà més que res i a l'actuació de l'Ajuntament i de qualcun dels seus prohoms. Aquesta crítica es fa, a voltes, seriosament i a voltes, en un to humorístic, però esdevé més incisiva així com els fets de la vida local i nacional endureixen les respectives posicions. El caràcter polític del setmanari i de lluita a favor dels partits de dreta es posa més de manifest després del

triomf de la coalició de dretes a les eleccions del novembre del 1933 per a renovar les Corts. Durant els darrers mesos de la seva vida, *Maculí* ve a ésser el portantveus de la CEDA. El darrer número es publicà el 27 de juliol del 1935. En un article de comiat es fa l'anunci d'un altre setmanari que vindrà a substituir-lo.

Periòdic totalment enfrontat a l'anterior fou *Pedra Foguera*, setmanari que sortí al carrer per primera vegada el 20 de maig del 1933, imprès a la *Tipografia Felanigense*. Tingué un curs molt breu. Poc més d'un any, i el darrer número sortí el 25 d'agost del 1934. *Pedra Foguera* és, des d'un principi, un periòdic polític-satíric que neix amb el propòsit ben declarat de combatre *Maculí* i tot quant representava, i amb un desig d'accentuar les postures d'esquerra. *Pedra Foguera* es mogué dins un ambient molt localista i centrà el seu atac sobre el conservadorisme de certes classes, tenyint-se de l'anticlericalisme tradicional de l'esquerra espanyola. Les seves escomeses eren directes i personals, convertint el setmanari en un paper semblant al que havia estat el *Foc i Fum* de Ciutat.

(continuarà)

ALQUILO PISO tipo apartamento, totalmente amueblado, 2 dormitorios, salón comedor, cocina, baño, lavadero y terraza.

INFORMES: EN ESTA ADMON.

Una llicència de fa cent anys

A la Fundació Cosme Bauçà es conserva el document que fou presentat a l'Ajuntament un dia abans de la sortida del primer número de «EL FELANIGENSE», en el qual es demana autorització per a treure a llum el setmanari. Reproduïm a continuació aquest document:

«*Deseoso de contribuir con mis débiles fuerzas al verdadero progreso de esta nuestra muy amada villa, y alentado por los nobles y patrióticos ofrecimientos de D. Jorge Veñy, D. Pedro de Alcántara Peña, D. Bartolomé Barceló, y otros vecinos de Felanitx, entusiastas de su prosperidad y grandeza, hemos proyectado publicar, con el título de EL FELANIGENSE, un semanario de intereses locales y materiales, que nos represente en el gran concierto de la civilización.*

«*Si V.ª Magcia., que tan dispuesto se ha manifestado siempre á fomentar toda empresa que pueda redundar en beneficio del pueblo que tan dignamente administra, se digna otorgarnos la correspondiente autorización, dicho semanario empezará á publicarse el 20 del actual, aniversario de nuestro engrandecimiento, para continuar en los demás sábados consecutivos.*

«*Lo que tengo el honor de comunicar a V.ª Magcia. para su inteligencia y efectos consiguientes.*

Dios guarde a V.ª Magcia. ms. as.

Felanitx, 19 Julio de 1833.

Miguel Obrador y Timoner.

Sr. D. Miguel Reus Alcalde constitucional de Felanitx.»

INFORMACIÓN LOCAL

Jeroni Albertí es rauneix amb la Premsa Forana

Dimarts a vespre, els representants de la Premsa Forana estaven convocats a un sopar amb el President del Consell de Mallorca Jeroni Albertí, en el Puig de Santa Magdalena d'Inca.

Com sia que el mateix vespre tançàvem l'edició, donarem compte d'aquesta reunió en el proper número.

de sociedad

NOCES

Dissabte passat horabaixa, a l'església parroquial de Sant Miquel, es varen unir en matrimoni els joves Josep Víctor Rullán Borràs i Margalida Vaquer Vadell.

Va beneir l'enllaç Mn. Macià Fiol qui celebrà també l'Eucaristia.

El nuvi fou apadrinat per la seva mare D.^a Francisca Borràs i pel seu germà D. Ramón i la núvia ho fou pels seus pares D. Antoni Vaquer Rigo i D.^a Antònia Vadell.

Testificaren l'acta matrimonial pel nuvi la seva germana Milagrosa i la seva germana política Isabel Ripoll i Rafel Forteza i Josep Montero; per la núvia ho feren la seva germana Maria Antònia i els seus cosins Jaume i Margalida Vadell Adrover i Francesc Roig Vaquer.

Després de la cerimònia, els nombrosos convidats es reuniren en un sopar que fou servit a la barbacoa «La Ponderosa».

Enviam la nostra més cordial felicitació als novells esposos.

Nota de la Candidatura Democràtica Independent

A propòsit de la reforma circulatoria que se du a terme actualment a Felanitx (i sembla que també a qualque punt de Portocolom), sense voler prendre partit respecte de cadascun dels canvis concrets ja implantats, volem fer les puntualitzacions següents:

1.^a La nostra Candidatura fins al moment no ha tengut art ni part en aquesta reforma, respecte de la qual no ha estat tan sols consultada.

2.^a Consideram que passa d'hora que el problema general circulatori de la nostra població se planteji seriosament d'una vegada i de manera global (no pel procediment dels re-

LLICENCIATS

Han obtingut la llicenciatura en Filosofia i Lletres, en la branca de Filologia Catalana per la Universitat de Palma, Maria Obrador Rosselló, Francisca Nicolau Prohens i Maria Antònia Picó Bauzá.

Rebin la nostra enhorabona,

Alta peluqueria señoras y caballeros manicura y estética

Rafa Rubio

preparando sus pequeños detalles para su próxima inauguración, necesita aprendizas para enseñarles el oficio.

C. Hortis, 2

VENDO JARDIN, en C. Call (Escalera Calvario).
Inf.: Tel. 575238

VENDO COTA 74 cc. PM-W en buen estado.
INFORMES: EN ESTA ADMON.

SE VENDEN SOLARES DE 270 a 1300 m2. en C. San Agustín.
INFORMES: EN ESTA ADMON.

CAMARERO BAR
Se necesita en Cala d'Or.
Horario a convenir. Con preferencia de 18 a 24 h.
Inf.: Tel. 657762. Sra. Vicéns.

meis parcials o pegats), i que amb el degut assessorament tècnic, s'adoptin les solucions més raonables i senzilles.

3.^a Entenem que unes decisions de tanta importància com les que ja s'han preses, que per força han d'esser jutjades de manera distinta segons cadascú, no s'haurien d'haver adoptades sense un tempteig previ de l'opinió pública ni sense un debat previ al Consistori seguit del corresponent acord municipal. No ens consta que aquest punt hagi estat plantejat a cap reunió plenària ni a cap permanent.

Felanitx, juliol del 1983.

Fiestas de San Jaime en Porto-Colom

HOY DIA 23 DE JULIO

A las 16'30 horas. Regatas de Optimist Trofeo Porto-Colom. I Prueba de carácter Regional.

A las 19 horas. Juegos infantiles, cintas, carreras y ollas, en el recinto de las Verbenas.

A las 21 horas. Pasacalles por la Banda de Cornetas y Tambores de «Lluís i Simonet».

A las 23 horas. Gran Verbena amenizada por los conjuntos: HITS, LOS CAMPEROS y MACAOS.

MAÑANA DIA 24 DE JULIO

A las 15 horas. Tiro al Plá'o. Tirada General.

A las 16'30 horas. Regatas de Optimist, 2.^a Prueba.

A las 17'30. Concurso Infantil de Pintura y Modelación de Arcilla en el recinto de las verbenas.

A las 18 horas. Circuito ciclista para veteranos, libres y federados.

A las 23 horas. Gran Verbena, amenizada por los conjuntos: MIAMI, ORCHESTRA, CINCO DEL ESTE y REFLEXE.

DIA 25 JULIO, FESTIVIDAD DE SAN JAIME

A las 10 horas. Misa Solemne con asistencia de las Autoridades.

A las 16'30. Cucañas y suelta de patos (Pal ensabonat), acto patrocinado por el Club Náutico de Porto-Colom, en los lugares de costumbre.

A las 19 horas. Carrera Popular San Jaime 83, con salida en el Muelle.

A las 22'30 horas. En el recinto de las verbenas, actuación del grupo «GENT DE BULLA» que representará la obra «L'AMO DE SO'N MA-GRANER».

DEL 10 AL 25 DE JULIO TORNEOS DE:

V TORNEO TENIS, en las pistas del Hotel Vistamar.

FUTBITO, en los patios de la Escuela.

VETERANOS - INFANTILES - JUVENILES.

XIV Concurs Nacional de Fotografies «Ciutat de Felanitx»

BASES

PARTICIPACIÓ: Hi poden participar, sense cap limitació, tots els aficionats a la fotografia residents a Espanya.

NÚMERO DE FOTOGRAFIES: Una col·lecció de tres fotografies per concursant, amb la mateixa unitat temàtica.

MIDES: Superfície mínima 1.200 cm., costat menor no inferior a 20 cm.

MUNTATGE: Les fotografies aniran aferrades a una cartolina que tindrà al manco el mateix tamany.

TEMES: Hi haurà dues modalitats:

- Temàtica de lliure elecció del concursant.
- Temàtica referida al paisatge, costums, festes populars i altres aspectes de la vida del terme municipal de Felanitx.

INSCRIPCIÓ: Absolutament gratuïta.

LES OBRES S'HAN D'ENVIAR A: Fundació Mossèn Cosme Bauçà, carrer Simia n.º 20, Felanitx (Mallorca).

JURATS: Es constituirà un jurat d'admissió i un altre de qualificació. Seran excusades aquelles fotografies que hagin concorregut anteriorment al «Ciutat de Felanitx».

TERMINI D'ADMISSIÓ: Acabarà el 15 d'Agost de 1983.

EXPOSICIÓ: Amb les obres seleccionades es muntarà una exposició que estarà oberta al públic del 19 al 29 d'agost, coincidint amb les Festes de Sant Agustí.

PREMIS:

- Tema lliure: «Ciutat de Felanitx» dotat amb 30.000 ptes. i «Cavallet». Dos accessits amb «Cavallet» i 7.000 ptes.
- Tema local: «Ciutat de Felanitx» dotat amb 7.000 ptes. i «Cavallet». Dos accessits amb «Cavallet» i 3.000 ptes.
- «Cavallet» al millor autor local i 3.000 ptes.
- «Cavallet» per a l'agrupació fotogràfica a la qual pertanyi el guanyador del «Ciutat de Felanitx» tema lliure.

REPRODUCCIÓ: L'excellentíssim Ajuntament es reserva la propietat de totes les obres premiades. Les podrà reproduir sempre que vulgui, citant en tot cas el nom de l'autor.

DEVOLUCIÓ: Les obres podran esser retirades el dia següent a la clausura de l'exposició. Als residents fora de Felanitx les aportacions les seran remeses per correu durant el mes de Setembre.

VEREDICTE DEL JURAT: Es donarà a conèixer mitjançant la premsa local i provincial. Els guardonats residents fora de Felanitx seran avisats telegràficament.

L'organització tractarà amb esment les obres presentades no obstant no es responsabilitzarà dels accident fortuïts que les facin malbé.

Els concursants només podran optar a un sol premi.

El fet de participar en el concurs presuposa l'acceptació d'aquestes bases.

Els casos que no hi són prevists seran resolts a judici dels organitzadors.

Felanitx, Juliol 1983

Bodega de Felanitx, Sdad. Coop. Ltda.

Por el presente se convoca a los Srs. Socios a la Asamblea General Extraordinaria, que tendrá lugar el próximo día 31 de julio, a las 9'30 horas en primera convocatoria y a las 10 horas en segunda, en la sala de prensa de la Bodega.

Felanitx, 19 de julio de 1983.

El Consejo Rector

SUPERHANSAS

Oferta de la semana

Tambor Luzil 5k. 640 ptas. - Vale de 50 ptas. 590 ptas.
Mimosin 4 litros 235 "

Racones de la Nostra Història

Per P. Xamena

Un personatge singular del segle XIX Antoni Lluís Martorell Bennàsser

A la edad de 20 años que tenía Martorell, no obstante el transtorno de la casa rectoría, se divertía con sus contemporáneos frecuentando las casas de señoritas de más distinción de aquel pueblo, dándoles sus músicas nocturnas. También era aficionado a la caza con galgos. En aquel entonces se representaban comedias a beneficio de la obra de la nueva iglesia de San Francisco o de Mínimos de aquella villa, (6) y Martorell desempeñaba los principales papeles, sirviendo de teatro dicha nueva iglesia antes de concluirse.

Algunos años después se hizo la solemne bendición de la misma iglesia, y a pesar de que Martorell ya tenía fijada su residencia en Felanitx, se ofreció gratuitamente con 10 de sus aficionados compañeros de música de esta villa, pasar a la de Sineu para cooperar al mayor lucimiento de la función.

Volviendo pues a la casa rectoría, diré que estas distracciones consiguientes a la juventud, la poca experiencia de Martorell en el régimen de una casa, el no estar impuesto en ninguna de tantas obligaciones que pesaban sobre la misma, no sabiendo nada de sus crecidas entradas y salidas, el no haber encontrado dinero alguno y todo a merced y disposición de la gente de servicio, le dieron mucho que hacer, pues que su madre por su genio apocado y poco experto, en nada se metía. En los primeros meses de la fatuidad de su tío Rector, fueron muchos los que se aprovecharon de ella, y cada uno presentaba sus cuentas y débitos atrasados a su sobrino. No hubo vicario, sacristán, facultativo, albañil, herrero, carpintero, etc. que no pidiese dinero, y algunos, sumas considerables de más de cien libras. Así como iban entrando recursos se pagaban deudas. Estos atrasos, el excesivo gasto de la enfermedad del Rector y el aprovecharse todos los que podían, hacían escasear los recursos de modo que no bastaba el producto de unas 2.000 libras de primicia para atender como antes al socorro de los pobres, a la fábrica de la iglesia y a la manutención de la casa, lo que dió margen a controversias y discusiones, hasta que, por último, en 1807, pasados dos años de disturbios, y puesto Ecónomo en aquel curato por el Ilmo. y Rdm. Sr. D. Bernardo Nadal y Crespi, obispo de esta Diócesis de Mallorca, propuso Martorell a su Sr. tío Rector si convenía en pasar a Felanitx a probar los aires nativos y si le iba bien acabar sus días en su patria; a lo que convino.

Se dispuso la marcha y con una silla de manos porque no podía ser de otro modo sin exponerlo a una desgracia, se trasladó a este pueblo llevándolo ocho hombres alternativamente. La madre de Martorell quedó en la rectoría hasta algunos días después cuidando de remitir ropas y muebles los más preciosos; y éste se fue a la Capital para participar la resolución a dicha Su Ilma. quien la aprobó, y quedaron que al Rector se le daría anualmente, permaneciendo en Felanitx, mitad de la primicia, quedando la otra mitad para cumplir con las obligaciones del Curato. Pero como la traslación fue en Julio de 1807, (7) resultó que el todo de la primicia de aquel año recayó en dicho sobrino como heredero de su tío Rector, a excepción de una crecida cantidad que ya había gastado el Ecónomo en dicho Curato.

En breves días Martorell pagó la crecida manda pía de su tío y muchas deudas de que no tenía noticia, en cantidad de más de 1.000 libras. Se recogieron todos los muebles que habían quedado en la Rectoría, vendiendo los que no se necesitaban. Arreglado todo y puestos madre e hijo en su primitiva casa de Felanitx, se resolvió Martorell a practicar de notario en dicha villa con D. Miguel Juan de Padrines. (8)

Cuando más pensaba Martorell estarse quieto y pacífico en casa, en compañía de su adorada madre, le sucedió totalmente al revés, pues dicho Padrines su maestro y los partidarios de éste, eran acérrimos contrarios de D. Antonio Planes, hombre de natural talento, vivo y perspicaz, pues apenas sabía leer y escribir, y en aquel entonces había ya adquirido muchos bienes de fortuna, siendo antes un puro remendón de zapatos. Tenía mucho influjo con las autoridades superiores y en los hombres que figuraban, y de consiguiente era el único que mandaba en este pueblo, y todos tenían que estar y pasar por cuanto se le antojaba, y el que se oponía quedaba mal. Todo lo manejaba, todo lo disponía y por todo tenían que acudir a él.

El indicado Padrines, el Dr. Antonio Ramon, médico, D. Bartolomé Binimelis Nofret, D. Pedro A. Reus del Convento, D. Juan Tauler, D. Mateo Caldentey y otros sugetos distinguidos de esta villa, o bien fuese por malicia u otra causa blasfemaban contra Planes atribuyéndole cuanta picardía podía imaginarse, y como Martorell se hallaba a veces en sus reuniones, le hicieron creer que Planes era el hombre más malo y pernicioso del mundo.

En este tiempo amanecían continuamente pasquines contra Planes, sin saberse su autor, no obstante tomó sus medidas hasta mandar prender y encarcelar al memorado Padrines. (9) Su consorte Martorell como buen discípulo procuró defender la inocencia de su maestro; al efecto pasó a la capital solicitando su libertad, pero no pudo conseguirla.

Como Planes no ignorase las diligencias practicadas por Martorell, lo

AQUESTA TERRA

«VAMOS A LA PLAYA,
CALIENTA EL SOL.
XIRIBIRIBI POROMPOMPOM
(bis)»

Es tracta ara d'exposar algunes de les moltíssimes desgràcies que poden ocórrer als felanitxers un diumenge qualsevol dels mesos d'estiu pel fet de voler anar a la platja de S'Arenal. L'exposició o enumeració podria ésser, ben segur, més clara, més ordenada, més completa, més científica..., però la intenció d'avui no és ni estadística ni tipològica, sinó que seguint la línia d'alguns programes de TV —«Más vale prevenir», «Cuidado con...», etc.— volem avisar als consumidors de sol, mar, arena i Aftersun dels perills eventuais a què estan sotmesos.

Vet aquí la llista de perills: oblidar el banyador, oblidar la tovallola, oblidar l'oli per a posar-se foscos, oblidar en general, foradar el cotxe pel camí, tenir un accident en el revolt d'Es Babo i com a fatal conseqüència trabucar la truita que la família feia comptes menjar-se davall els pins de S'Arenal petit (perill aquest que l'Ajuntament aviat solucionarà, no prohibint el transport de truites, sinó carregant-se tots els pins de Sa Punta), haver d'aparcar davora Es Rivetó, que et fotin una rasgada al cotxe perquè n'hi havia dos que no passaven, no trobar un lloc suficient de platja per a poder ins-

tallar tota la família (sogres, criatures i En Boby inclosos), un terratrèmol, que En Joanet de tres anys veient a la seva germana Catalina de catorze que ja comença a presumir posar-se pasta ennegridora prengui la decisió d'utilitzar el vernís amb les mateixes intencions i s'hagi posat unes orelles fetes un oi, una pilotada, que tota la família vulgui un «frigo», un «xubasco aislado» que s'havia amagat darrere Sant Salvador, que el veinat espolsi la tovallola en direcció no gaire encertada, que l'aigua sigui bruta, que l'aigua sigui molt bruta, trevalar amb una pedra, que t'esquitxin quan encara no t'has avesat a la temperatura de la mar, que et facin beure aigua per fer-te una gràcia singular i simpàtica, que un llaüt et tiri l'àncora damunt, que un llaüt et passi per damunt (aquesta desgràcia es veu fortament augmentada quan el propietari del llaüt és l'amo d'allà on fas feina), que una planxa de «surf» t'arrabassi l'orella dreta, que una planxa de «surf» t'arrabassi l'orella esquerra, que l'amo de la planxa de «surf» perdi l'equilibri i el pal de la vela t'endevini la testa, que quan te'n vas a eixugar, En Boby t'hagi compixat la tavallola i que de més a més l'hagis de defensar d'un ca pastor alemany d'un alemany, que la cosa acabi amb una mossegada al tou de la teva cama, que no hi hagi cap estrangera ni una sola en «top less» —vulgo mames en l'aire—, ...

Facem una pregària unànime per tal de commoure l'humanisme cristià consistorial, a veure si arreglen les coses que estan en les seves mans. Amen.

PEDRADA

Pensau que si vos torrau molt, els racistes vos marginaran.

Foner

tenia por uno de tantos sus contrarios. Se empezó la sumaria contra Padrines y ya nadie estaba seguro en su casa, por lo que determinó Martorell ausentarse de Felanitx y pasar a Sineu en donde estaba aún muy relacionado; para mirar de lejos lo que sucedía.

Emprendió la marcha la noche del ocho de septiembre de 1808 dejando encargado a su madre y a sus cordiales amigos D. Jaime Veny y D. Bartolomé Juliá, Pbro. y organista, que a la más mínima novedad le avisasen por un expreso. (10)

Sobre ocho días había que Martorell se divertía en Sineu con sus primeros amigos, cuando llegó el expreso con la noticia de que los más de los compañeros de Felanitx ya estaban presos y trasladados a las reales cárceles de Palma y que dicho Tauler y Reus se habían fugado.

(continuarà)

(6) L'església dels PP. Mínims dedicada a St Francesc de Paula, començada l'any 1793 i beneida el 1812.

(7) El Rd. D. Simó Martorell morí a Felanitx el 23 d'octubre de 1807.

(8) D. Miquel Juan de Padrines va néixer a Artà de pares felanitxers dia 16 de setembre de 1754. S'allistà com a voluntari a l'exèrcit, del qual hagué de llicenciar-se per falta de salut.

Estudià filosofia i dret i va ésser nomenat notari de Felanitx, Petra i Sant Joan. Va contreure matrimoni amb D.^a Antònia Anna Vaquer Obrador de Felanitx.

Coneixia el grec, llatí i hebreu. Escrigué varies obres sobre història de Felanitx les quals romanen inèdites.

Es distingí per les seves idees liberals.

Morí dia 2 de gener de 1837.

(9) Vegeu l'afegat de D. Joan Cirer advocat defensor d'alguns processats a una causa posterior a la dels pasquins promoguda també p'En Planes.

«Era tanto el terror que tenía difundido el nombre de Planes en el pueblo de Felanitx que ya en el año 1808 cuando se formó la famosa causa sobre pasquines en que quedaron envueltos D. Bartolomé Binimelis y D. Miguel Juan de Padrines, otros de mis principales (causa de intriga donde Planas no figuró abiertamente, pero figuraba el Bayle de entonces, pariente y hechura suya), habiendo formado 34 capítulos para la defensa y mandándose que los testigos se presentasen a declarar en las Reales Cárceles, ninguno tuvo valor para presentarse, y mis principales hubieron de sucumbir.

Ya entonces era tal el influjo de Planas, el que fue reforzándose de día en día con una especie de fideicomiso (como le llamaban en Felanitx) que estableció de la vara de la justicia entre sus parientes de modo que siempre se gobernase todo por su mano ya oculta, ya manifiesta». (Arxiu Parroquial Lligall IX).

D'aquests temps data la dita «Si Déu ho vol i En Planes».

(10) A Sineu va viure a casa de Vicenç Amengual, antic criat del seu tío rector D. Simó Martorell.

MATEU OBRADOR

Trets autobiogràfics extrets de l'epistolari amb Milà i Fontanals

per Miquel Pons

Mateu Obrador fou un felanitxer europeu i crec que no s'ha valorat, amb justícia, tota la seva dimensió. Mossèn Antoni Pons allargà i perllongà la seva biografia a les pàgines de «La Nostra Terra», entre 1928 i 1931, amb molts d'espais buits, i ens hem quedat sense l'obra definitiva, que sembla entregada a una editorial ciutadana. Germà Coll ens va dir un poc qui era Mateu Obrador, quan fou proclamat Fill Il·lustre de Felanitx, el 1967. S'ha escrit, s'ha dit, s'ha parlat, s'ha encetat, s'ha programat, s'ha estudiat sobre la persona de Mateu Obrador i la seva obra, però, encara resta cós per correr.

Avui m'acostaré als trets autobiogràfics, i culturals, que es desprenen d'algunes de les devuit cartes contingudes a l'Epistolari de Manuel Milà i Fontanals, escrites entre 1877 i 1878.

Mateu Obrador era ben jovenell quan començà a cartejar-se amb Milà i Fontanals. Compartia la juvenesa amb la forta estimació a les coses del poble. Enviava a Milà cançons, codolades, gloses i altres herbes *Vejam si l'Sr. Milà romandrà content de jo...* Li parla del *Diccionari mallorquí-català* del franciscà exclaustrat Pere Antoni Figuera. Corria l'estiu de 1871 i Mateu Obrador devia passar les vacances a Felanitx. La seva adreça, carrer de Pizà, núm. 9.

El 7 de novembre l'assabenta de la sort d'haver trobat dos manuscrits: *Comèdia del invicto màrtir de Cristo el Cananeo Sant Cristòfol* i *Comèdia de la Conquesta de Mallorca*. Aquesta troballa motivarà el retardament d'un treball que comprèn tretze apartats: cançons, codolades, gloses pastorells, drames, entremesos, rondalles, música popular, costums, ... El mateix any, Mateu Obrador li enviava *Apunts sobre Poesia popular de Mallorca. Palma de Mallorca. 1871*, manuscrit autògraf, molt alabat per Milà, de 123 pàgines, que es troba entre els papers Milà, a la Biblioteca Menéndez y Pelayo. Com seria d'interessant recobrar-ne una còpia.

A la mateixa missiva l'informa que no anirà a Barcelona i que està ordenant una vella biblioteca tota perduda i bandonada, pertanyent a l'antiga casa de Çavallà, que ocupa el col·legi ahont visch.

El 27 de febrer de 1872, escriu *Valent donzell me deis en vostra lletra darrera, mon aymat mestre*. En correspondència, Mateu Obrador l'anomena *el pros Milà*, i reconeix l'altre magisteri d'En Lluís Pons (que després de vos és mon mestre).

La confiança devia ser considerable i en data de 12 de març li demana si vol que li enviï una composició feta pels Jocs Florals i si ho troba la donaria al secretari En Co-ro-leu. El poema fou premiat amb un accèssit als Jocs Florals del 1872.

Mateu Obrador es vol llicenciar en Filosofia i Letres i demana a Milà, el 23 d'abril, si, havent estudiat la *Estètica de vostè* i havent escoltat durant un curs les lliçons del Sr. Pons,

puch examinar-me de Literatura General y espanyola. El 17 de juny, entre altres coses, li remet uns goixos que *qualque cosa tenen de bilingües, molt populars a Felanitx, y escrits per D. Onofre Prohens, abogad ja difunt...*

El 8 de juliol li demana de parer sobre *Rondalla que acab de publicar... Com tenc rondallas recollidas a dotzenas he pensat (per més en-vant) en un Rondallayre mallorquí; ¿On va anar a romandre aquest esplet de rondalles? ¿Les coneixia Mossèn Antoni M. Alcover?*

El mateix juliol li dona l'adreça: *Placa de la Palla, Col·legi d'En Sanchó. Palma*, i el 30 li envia poesia popular que Mateu Obrador anomena *popularias*. Per l'agost li fa saber que anirà a Barcelona a examinar-se de Filosofia i Letres, que està enfeinat estudiant *¿Déu me do manco treball obligatori, y llavors ne faré de las mevas!*

Hi ha un silenci fins el 6 de juliol del 1875, que es romp amb concreteses com aquestes: *Ara tractam de veure si jo podré obtenir lo nomenclament de professor auxiliar d'aquest Institut... Recortme de què vostè me digué un dia que, si alguna vegada necessitava res de Madrid, que l'hi digués, y vostè interposaria'ls seus bons oficis y aprofitaria les bones amistats que té en favor meu. Donchs ara es hora... que me recomani a qui li sembli bé, y fassi valre les seues bones relacions ab els senyors de la Cort.*

A la carta següent li explica: *Qui m'ha recomanat és D. Nicolau Cotoner, fill del General que sembla qu'es molt cosa del director general d'Instrucció pública*. En aquest moment, segons la carta, Mateu Obrador és Director del «Colegio Politécnico de primera y segunda enseñanza». La vida, quasi sempre difícil de Mateu Obrador, va experimentar una millorança econòmica. El 13 de novembre l'innova, *Tench la satisfacció de dirli que mon colegi marxa bé. Es el més concorregut dels de Palma, sobre tot desde que he feta una fusió ab un director d'un altre colegi, qu'era el més numerós després del meu. Ab això he conseguit un alleugerament de treball: puch tenir alguna hora per mi y per la poesia; he millorat de vida y benestar... Vuy en dia, el colegi y alguna classe més que dono, me deixan uns 80 duros mensuals...*

Tenim, ab D. Geroni Rosselló, el projecte de publicar una sèrie de llibrets ab el títol de «Biblioteca Balear».

Sovintejem a la correspondència les notícies literàries sobre autors i publicacions com «Revista Balear» i «Museo Balear», molt lligades a Mateu Obrador.

El dia de Nadal del 1877 li escriu contestant a una pregunta de Milà sobre el *Drama del Roser*, que es representava a Felanitx. Mateu Obrador sols té notícies, per via de son pare, d'unes representacions teatrals

Sobre l'enquesta que adjuntam amb el número d'aquesta setmana

Espolsau-vos en un decidit esforç la pardalaria estivenca i dedicau deu minutets a respondre l'enquesta que trobareu entre les fulles del setmanari d'aviu.

Pensau que fa cent anys que tenim cada setmana una publicació felanitxera i sempre gràcies a uns pocs. Donau el vostre suport als redactors del «FELANITX» responnent l'enquesta, per a poder tenir així coneixement de les crítiques i de les preferències dels lectors els quals, al cap i a la fi, són els amos del setmanari.

Pregam a cada lector que respongui seriosament a les preguntes formulades i que ompli només una enquesta.

A les preguntes que l'enquestat trobi oportú afegir-hi qualque comentari personal, matització, etc., que no ho dubti (sobretot a la darrera qüestió).

Podeu entregar l'enquesta, un cop complimentada, a l'administració del setmanari, carrer Major, 25 o podeu enviar-la a l'Apartat de Correus núm 5. A Portocolom podeu dipositar-la al Bar Restaurant Marbella del carrer Cristòfol Colom.

Novedades LOBELIA

GRANDES REBAJAS

Descuentos sensacionales
artículos plena temporada

Minyonets

REBAJAS

de un 30 a un

50 % descuento

C/. Plaça, 12 - Tel. 581821

FELANITX

realitzades a Felanitx per pagar, juntament amb les almoines, les obres de la nova capella de la Mare de Déu del Roser. Demuestra tenir més coneixements de les representacions dels Reis i Pastorells i el costum de la *sabateta al balcó*. També del diàleg, a les matines de Nadal, de la Sibilla, des de la trona, i Herodes des de l'orgue.

Com a cloenda de l'Epistolari, un fragment d'una carta, possiblement de l'any 1878, on parla d'una variant de la cançó *A la vora de la mar / hi ha una donzella...* i donant-li les gràcies per uns llibres i quaderns enviats per mediació d'En Tomàs Forteza, acaba: *No he vist home més abundós que vostè: sempre té cosa per donar.*

Cronicó Felanitxer

XIII-XIV

per Ramon Rosselló

1387

5 febrer.—El rei concedeix l'escrivania de la Cort reial de Felanitx al notari Ponç Sunyer. (ACA) Era fill de Berenguer Sunyer, ciutadà. (LC)

2 març.—El rei concedeix la castellania de Santueri a Francesc de Pertegàs, donzell. (ACA)

30 març.—El governador mana als batles d'Inca, Sant Joan, Manacor, Felanitx i Porreres procedesquin a la repressió d'alguns «ajusts de hòmens armats e fort deshonests se fan a vegades en vostre batliu». (LC)

24 maig.—Protestes de Guillem Valentí, senyor jurisdiccional de la vila i senyor del forn anomenat de puja, perquè algunes persones que tenen forns propis, presten els forns a terceres persones per coure el pa i cometen incorreccions i no paguen el dret de puja. (LC)

5 juliol.—El governador mana al batle faci fer guaites, sobre tot els vespres, vigilant contra els malfactors. (LC)

16 agost.—Volen vendre un ase de Bernat Cavaller per pagar 6 lliures degudes al jueu Mandafan Natgar. (LC)

3 agost.—El rei Joan, commogut per la inòpia i pobresa de Berenguer Bosc de Fanalig, li concedeix allongament de deutes per pagar els creditors. (ACA)

3 setembre.—Procedeixen a la venda d'un ase de Bartomeu Catany per pagar 24 lliures i 10 sous al jueu Omar Ben Nono. (LC)

7 setembre.—Ramon Julià, un dels jurats, suplica al governador mani als ciutadans que tenen terres en el terme de Felanitx contribuesquin en els talls que es fan per «salaris d'escoltes, reparaments de camins, amanaments d'aygües e obres de esgleyes e altres coses». (LC)

12 octubre.—Ramon Julià i Bernat Valens, dos dels jurats, exposen davant el governador el fet que la vila deu 45 lliures al rector de la parròquia «per rahó de una creu d'argent qui novellament se's feta en la sgleya d'aquí». El consell vol posar un tall per pagar la creu. (LC)

18 octubre.—Era senyor del Fangar Nicolau Truiol, fill i hereu de Nicolau. (LC)

20 desembre.—Bartomeu Artigues i Jaume Manresa eren els consellers felanitxers que havien d'acudir al consell del Sindicat de Ciutat. (LC)

—Romeu Llaneres i muller Blanca han venut un hort i clos de terra de l'alqueria Portacolom a Bonanat Oliver, per, preu de 21 lliures. (Reb)

—Era batle Ramon Berga, i mostassaf Jaume Ferrando. (Reb)

—El delme reial d'aquest any fou: hortalissa una lliura, blats 322 lliures, vi 12 lliures, cens reial 5 lliures i un sou, i 20 quarteres de forment, a raó de 20 sous per reducció de tasques. (Reb) L'escrivania reial pagava pensió anual d'11 lliures, descomptades 7 lliures i 10 sous que rebia l'Aljama dels jueus.

Inmobiliaria A R O S A

VENTA DE APARTAMENTOS,
CHALETES, ETC.

C. Alcalá Galiano, Tel. 575234

PORTO - COLOM

Horario: de 9 a 13 y de 16 a 19 h.

Carta AL DIRECTOR

LA REFORMA CIRCULATORIA

Sr. Director del Semanario «FELANITX»:

Le adjuntamos el texto de una carta que ha sido remitida al Alcalde de nuestra ciudad, relativa a la implantación de una dirección única en un tramo de la calle Mayor.

Con el ruego de que se digne publicarla en la sección de cartas, le saludamos atte.

Unos vecinos de la C. Mayor

«Ilmo. Sr. Alcalde-Presidente de la Excma. Corporación Municipal de Felanitx.

Ilmo. Sr.:

Frente al hecho de la colocación de un disco de dirección prohibida en un tramo de la calle Mayor de esta ciudad el grupo de vecinos que abajo suscriben, queremos hacer llegar a V. I. nuestro sentir en torno a la cuestión.

1.º—Expresamos la disconformidad con el procedimiento seguido, o sea, sin previa consulta ni aviso a la población ni a las personas que parecen más directamente afectadas y que son los propietarios de los numerosos comercios ubicados en esta calle. También destacamos un hecho que puede haber inducido a confusión, y es el de unas obras que se realizan en la fachada de un inmueble cercano, lo que pudiera hacer pensar en una medida sólo circuns-

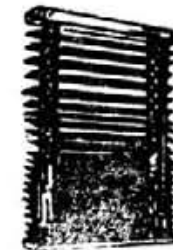
tancial derivada de estas obras.

2.º—Creemos que la desviación del tráfico por la calle Caridad no es en modo alguno aceptable dada la angostura de la misma y la dificultad de virage en sus extremos. Además en esta calle está ubicado un colegio y la más elemental prudencia y sentido común desaconsejan esta solución.

3.º—Aparte posibles replanteamientos circulatorios en la zona neurálgica del casco urbano, pensamos que las deficiencias que se producen actualmente no son tanto debidas a la naturaleza de las calles y sobrecarga de tráfico, como a la falta de orden y vigilancia que en horas determinadas se precisa y de las cuales no se podrá prescindir sea cual sea la solución que se adopte.

Por todo lo cual suplicamos a V.I. que se digne reconsiderar esta cuestión, sobre la cual, los que suscribimos, queremos reafirmar nuestro desacuerdo.»

(Siguen 34 firmas)



Reparación y
venta de
persianas
venecianas

Cortinas todas clases

EXPOSICION Y VENTA:
ANDRES VADELL
Mar, 60 - Tel. 580359

Promincer

Pça. Pax, 16 - Tel. 581158

PROPIEDAD INMOBILIARIA Y RUSTICA:

Colegiado J. Ginard Sánchez

ADMOR. FINCAS: Colegiado J. Flor Juliá.

PROMOCION FINCAS: M. Cerdá Vicens

**Compra - venta fincas urbanas, rústicas
y solares**

Alquileres y administración de fincas

Si tiene un solar y quiere construir podemos promocionar su edificación

Estamos para solucionar

no para complicar

¡¡ACUDA A PROMINCER!!

Selecciones DIANA

Liquidación total de todos los géneros
por reforma

Calle Mayor, 32

Tel. 580667



Autocares lujo excursiones. Servicio Taxis y Microbuses

Tel. 580246-581135 FELANITX

● Ciertamente la directiva del C. D. FELANITX está trabajando fuerte en vistas de la próxima campaña liguera, pese al Mallorca que dicen que va a diezmar la afición menegüe, se está confeccionando un equipo que pueda aguantar la categoría nacional. Dos nuevos fichajes se han producido, se trata de PERELLO y BIEL MESTRE felanitxers que venían destacando en la S. D. CA'S CONCOS.

● Hoy viernes noche en el «MOLINO BLANCO» reaparece en su patria chica SANY BONO que cantará a partir de las 11 de la noche los temas que componen su ELEPE «CALFREDS».

Además podrán ver, durante su actuación, en la pantalla de video un extenso «thriller» de la película.

Completará la velada la orquesta de «Calfreds» «LES KROMOS» que bajo la batuta de RAFEL «SIMONET» pondrán la nota divertida.

● De la mano de ANTONI GONÇALES, que precisamente es quien escribe el Prefacio, llegó a nuestras manos el libro de poemas de GURDJIEFF (TONI) RAMIS. Tanto le da al autor escribir en mallorquín como en castellano, algunos de sus versos también nos llegan traducidos al inglés. En conjunto se trata de una obra imaginativa e interesante que cuenta con unas buenas ilustraciones de VICENT CALBET, realizadas expresamente para este libro titulado «FILIGRANA DEL DESIG».

● El pasado sábado nos visitó otro poeta JOAN MANRESA, que tras ligar bronce de GABON, al este de Africa Ecuatorial, junto a las Costas del Atlántico, se disponía a emprender otro viaje, esta vez a PORTUGAL.

Joan, que hacía un montón de tiempo que no recalaba en nuestra

Ciutat, la suya, prometió volver el 14 de agosto para asistir a la «premier» de «CALFREDS».

● Amplio programa de FESTEJOS en PORTO-COLOM con motivo de Sant Jaume, empezó el pasado sábado para terminar el próximo día 25 festividad del patrono.

Para hoy sábado, recordar, otra monumental verbena con LOS HITS, LOS CAMPEROS y MACAOS y el domingo serán los MIAMI, ORCHESTRA, CINCO DEL ESTE y REFLEXE quien clausurarán el capítulo verbenero.

También nadie debe perderse el domingo día 24 a las 22'30 la representación que hacen «GENT DE BULLA» de «L'AMO DE SO'N MAGRANER» en el recinto verbenero.

Y el día 25 habrá las finales del V TORNEO DE TENIS PORTO-COLOM y los últimos y dramáticos partidos de FUTBITO, que también han despertado polémica de la buena. Como debe ser.

● El colectivo JORDI GAVINA se une a la conmemoración del CENTENARIO de la prensa FELANITXERA. Felicitemos a TOMEU POU por seguir al frente de este semanario, una obra que iniciase cien años atrás MIQUEL OBRADOR con «EL FELANIGENSE» precisamente el día 20 de pulio de 1883... ¡Casi ná!

● El pasado martes «GENT DE BULLA» presentó con éxito la obra de PERE CAPELLA «L'AMO DE SO'N MAGRANER». Un grupo felanitxer que va afianzándose y demostrando que en nuestra Ciutat el amor por el teatro popular sigue latente.

● También con éxito el pasado miércoles se celebró la «III MOSTRA DE BALLS POPULARS» que con un castillo de fuegos artificiales despedían a nuestra santa patrona, Santa Margalida, hasta el año que viene.

● El corresponsal de «RADIO BALEAR», nuestro colega, MIQUEL JULIA, prepara monumentales programas radiofónicos de carácter especial con motivo de las fiestas de «SANT AGUSTÍ» que serán retransmitidos directamente desde nuestra villa a toda Mallorca.

● GUILLERMO TIMONER ha vuelto a ser noticia, desgraciadamente no es de las buenas, HACIENDA que suele sangrar sin piedad a la clase media, por quitarme ahí unas pesetas, está a punto de embargar a nuestro estimado Campeonísimo

sus medallas más valiosas, conquistadas merced a sus grandes esfuerzos como deportista... Incluso la medalla de la Cruz de Isabel la Católica está en el «paquete» de embargo. TIMONER testarudo y con razón dice que «La bicicleta es un artículo deportivo», los de «Hacienda» dicen que no. Se lo dirán a él, todo un deportista del pedal. ¡Tiene leche el asunto!

● Y hablando de bicicletas hay que resaltar que el próximo domingo vuelve el CICLISMO competitivo a nuestra comarca. Precisamente están previstas en PORTO-COLOM unas carreras para los no federados, la prueba empezará hacia las seis de la tarde.

● El pasado domingo Es FARRAIO D'APROP de Porto-Colom, amaneció con una MONUMENTAL PANCARTA que rezaba con gigantescas letras «THATCHER, BUGARRO NUCLEAR». No cabe duda de que nuestros veraneantes pese al aplastante calor, conservan un humor excelente.

Y nosotros proponemos otra: «FELANITX LA GRA BREYANYA, TORNAU-NOS GIBRALTAR».

JORDI GAVINA



P. Ramón Lluill, 12 - Tel. 581521

FELANITX

AUTOVENTA

Estos son algunos de los vehículos de que disponemos.

Renault Furgoneta PM-T
Renault R-7 TL PM-U
Ford Fiesta L PM-V
Ford Fiesta L PM-U
Seat Panda PM-U
Citroen Dyane 6 PM-P
Citroen Furgoneta PM-S
Ford Uno PM V
Renault R-4 TL PM-L

Disponemos de otros vehículos económicos. Precios de coste.

Facilidades de pago a convenir

La Festa als nostres majors al Port

Una vegada més, la Festa als nostres padrins, de Porto-Colom, va resultar un èxit popular.

Aquesta desena edició de la Festa, ha servit, entre altres coses, pel seu arrelament dins el programa general de les festes de juliol, i perquè els veïns del Port han pres com a cosa pròpia —com en realitat és—, l'homenatge sincer que es tributa als seus majors.

Al dinar hi assistiren unes cent seixanta persones i això ens indica clarament que els vuitanta i un homenajats es venen acompanyats, en la majoria, pels seus familiars i amics que volgueren compartir unes hores de felicitat col·lectiva.

Als postres, no hi mancaren els breus i adequats parlaments d'En G. Pizà, del rector de la Parròquia del Port que féu ofrena d'un obsequi a Teodor Rigo, membre del Patronat; d'En R. Socias, en representació de La Caixa de Pensions i del Batle de Felanitx.

Més tard, a la Plaça de Sant Jaume, atapida de gent, poguèrem escoltar les cançons que un dia ben llunyà, feren famós a n'En Bonet de San Pedro i que, encara ara, no han perdut actualitat.

La missa d'acció de gràcies que celebrà mossèn Francesc Sastre, amb intervencions musicals del Cor Parroquial, tancà una diada en que es compliren els objectius que el Patronat local dels Homenajes a la Velleja es proposava: recordar el respecte que tots devem als nostres majors i proporcionar-los unes hores de feliç convivència.

Pròxima apertura
Autoservicio C. Bou
Variedad congelados

C. Proïssos, 22



Ctra. Felanitx-Campos, Km. 1
Son Colom - Tel. 581911

Comunica a sus clientes y público en general que se encuentra a su disposición para ofrecerles:

- Viguetas semirresistentes de fabricación propia.
- Tubería en general.
- Azulejos, Pavimentos, Terrazo, Cepillado.
- Sanitarios.
- Muebles de cocina.
- Hierro para la construcción.
- Toda clase de cementos, etc.

ESPERAMOS SU VISITA



ROGAD A DIOS EN CARIDAD POR EL ALMA DE

D. Andrés Ramón Soler

que falleció en Felanitx el día 15 de julio de 1983, a los 68 años, habiendo recibido los Santos Sacramentos y la Bendición Apostólica.

I. P. V.

Su afligida esposa Antonia Rosselló Binimelis; madre Maria Soler Vda. de Ramón; padre político Juan Rosselló; hermana Juana; hermano político Gabriel Mora; sobrino Juan, tios, primos y demás familiares, al participar a sus amistades tan triste pérdida, les ruegan le tengan presente en sus oraciones, por lo cual les quedarán sumamente reconocidos.

Casa mortuoria; Horts, 7 (Ca's Corso)